Oslobođenje: Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

Razgovarala: Edina Kamenica

Oslobođenje: Mnogi smatraju da je već sutradan, po donošenju odluke o utvrđivanju referenduma, OHR trebao, u skladu sa svojim ovlaštenjima, poništiti ovu odluku, ali i sankcionisati njene donosioce. Koji je Vaš komentar? Zašto Vi to, gospodine Inzko, niste učinili? Zar to nije Vaše izričito dejtonsko pravo i obaveza?

Valentin Inzko: Trenutno mogu samo reći da razmatramo odluku Narodne skupštine Republike Srpske o održavanju referenduma o 9. januaru kao Danu Republike Srpske. Treba također napomenuti da odluka još uvijek nije objavljena u Službenom glasniku niti je stupila na snagu, s obzirom da se čeka na odluku Vijeća naroda RS.

Iako su praznici osjetljivo pitanje u Bosni i Hercegovini, vladavina prava se mora poštovati u svakoj situaciji. Svi organi vlasti u BiH, uključujući i organe vlasti Republike Srpske, imaju obavezu da provedu konačne i obavezujuće odluke Ustavnog suda BiH. Nastojanja da se ova obaveza izbjegne provedbom referenduma, ili na bilo koji drugi način, ne oslobađa organe vlasti od ove obaveze koja je jasno definirana Mirovnim sporazumom.

Oslobođenje: Kakav je, i inače, Vaš stav spram ove odluke o

referendumu, ali i odluke o donošenju Zakona o popisu u RS? Nije li i jedna i druga odluka tipičan primjer kršenja ustavno-pravnog sistema BiH?

Valentin Inzko: Kao što sam ranije rekao, direktor Jukić (Velimir, direktor Agencije za statistiku BiH, op.a) je djelovao u skladu sa zakonom i u okviru svog mandata pa je njegova odluka valjana. Nadalje, Ustav obavezuje entitete da poštuju odluke institucija BiH. Osobe koje su na rukovodećim pozicijama u statističkim agencijama i njihovi uposlenici su fantastično obavili svoj posao. Radili su i djelovali na temelju zakona koji je usvojen prije nekoliko godina uz saglasnost svih strana.

Suštinski, rezultati popisa su od osnovnog značaja za ekonomiju BiH i socijalno planiranje, a kao takvi ovi rezultati će biti od pomoći u procesu provedbe Reformskog programa i evropskih integracija.

Smatram da je šokantno da pojedini političari prave tako veliko pitanje od relativno malog dijela popisa, dok su istovremeno indiferentni prema podacima da je veliki broj građana napustio ovu zemlju ili prema podacima o visokoj stopi nepismenosti koju je pokazao popis.

Ovakvi i drugi trendovi pokazuju koliko je od osnovnog značaja da se organi vlasti ponovo okrenu provedbi reformi koje će ohrabriti mlade ljude ne samo da ostanu u Bosni i Hercegovini nego da ovdje zasnuju i vlastite porodice. Rezultati popisa moraju biti poziv na buđenje za politički establišment da značajno ubrza proces reformi, kako bismo mogli uvjeriti ljude da ostaju u BiH. Potrebni su nam brži rezultati i potrebni su nam odmah!

Oslobođenje: **Nije li obaveza OHR-a, odnosno visokog predstavnika, da zabrani antiustavnu i antidejtonsku praksu u našoj zemlji?**

Valentin Inzko: Da, dio mog mandata je da osiguram poštivanje

Mirovnog sporazuma tako da na posljednja dešavanja gledam iz te perspektive. Vijeće za provedbu mira (PIC) je sasvim jasno reklo da se moj mandat iz Aneksa 10 i rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a nije promijenio, te podvukao da međunarodna zajednica zadržava potrebne instrumente da se osigura poštivanje Općeg okvirnog sporazuma za mir.

Neovisno od toga, prvenstveno je na organima vlasti ove zemlje da osiguraju da se ustav i zakon poštuju.

Također trebam reći da postoje domaće institucije koja imaju ključnu ulogu u odbrani ustava i vladavine prava. Ustavni sud BiH je važna institucija i zato se njegove odluke moraju poštovati i provoditi.

Oslobođenje: Kako odgovarate na sve glasnije tvrdnje u našoj zemlji da Vi, odnosno OHR, svojim mlakim verbalnim reakcijama, a i one često izostanu, zapravo ohrabrujete poteze koji nesumnjivo vode disoluciji naše zemlje?

Valentin Inzko: Ne slažem se s njima. Ja sam veoma jasno izrazio svoju zabrinutost pred Vijećem sigurnosti UN-a u vezi sa takvim ponašanjem, a i dalje ću biti sasvim jasan kada je riječ o teritorijalnom integritetu i suverenitetu BiH, i obavezi poštivanja Mirovnog sporazuma.

Raspad zemlje je prazna prijetnja političara koji pokušavaju skrenuti pažnju javnosti sa socijalne i ekonomske stvarnosti sa kojom se građani ove zemlje svakodnevno suočavaju. Birači žele stabilnost i razvoj. A ipak prečesto je sve što im se nudi zaštita od neprijatelja koji u stvarnosti ne postoji. Vještački stvorene krize su upravo to – vještački stvorene krize. Mislim da sve više birača to počinje uviđati. Stari način vođenja politike mora se promijeniti i to što prije.

Oslobođenje: Ko će zaštititi u sadašnjim uslovima Ustavni sud BiH, ako ne OHR?

Valentin Inzko: Ustavni sud BiH ključni je stub daytonskog

okvira i njegove odluke se moraju poštovati i provoditi kako bi se poštovao Ustav Bosne i Hercegovine i vladavina prava, što je u interesu svih u ovoj zemlji. Tako da odluke Ustavnog suda BiH nisu *a la carte* jelovnik, gdje poštujete i provodite one odluke koje vam se sviđaju, a ne poštujete one koje vam se ne sviđaju. Da budem jasan: nedvojbena je obaveza svih organa vlasti u Bosni i Hercegovini da provode odluke Ustavnog suda BiH, i to je potpuno nesporno. Ta obaveza je u srcu Mirovnog sporazuma kao i vladavine prava.